

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Főter 434.
Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:
Dr. Reich Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:
Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Égész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1:50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Feltámadás.

A lélek magába száll, leteszi egy percre az elcsüggedés terhét, a szív elfelejti kesergő bánatát s az ajk nem nyílik jajongó panaszra.

A jelen sötét képei, komor alakjai láthatatlanokká lesznek a jövő reményének vakító dús fényében.

A föld porába tiprott kétségbeesés, a gaszág sarában fuldokló becsület, a szemétől megfosztott igazság és a ledér feslettség által meghurcolt erkölcs: áhitatteli szent zsolozsmában emelkednek az egek urához ezen a szent napon, amelyen az embertől született istenfia kilépett a sziklasírból s legyőzte a halált, hogy az üldözött, agyon gyötört jó még a sirban se veszítse el azt a hitet, hogy nem győzedelmeskedhetik rajta a rossz!

Áhitattal száll föl az ének: „Föltámadunk, halleluja!”

Igen, föltámadunk!

Nem üres szó, nem hiú reménység ez, hanem a világ örök törvénye, mely az ember gondterhes küzdelmeinek közepette egy szebb jövőnek szolgál zálogául!

Vessünk egy pillantást a természetnek nagy könyvébe és vegyük kezünkbe a nemzetek történelmének tanulságok-

ban gazdag lapjait, mindig és mindennütt a feltámadás örök igazsága oszlatja el a tépelődő kétkedés borúját.

A nagy mindenség fenállásának az ujjászületés képezi az alapelvét. Ujjászületés nélkül megsemmisülnének az elemek, ujjászületés nélkül nem állhatna ellent a rombolás erejének semmi és senki!

S a mi a természetről a természet elemeiről: áll az a népekről, a nemzetekről, az államról, a társadalomról s a családkról is. Egy és ugyanazon elv uralkodik fölöttünk, egy a létfeltételük s ugyanaz a védbástyájuk, a mentő horgonyuk.

Ha csak egy pillanatra meginogna s meginoghatna bennünk az ujjászületés, a feltámadás hite, ki kellene szakítani keblünkéből a szívet, hogy ne legyen mivel érezni; ki kellene venni fejünkéből az agyvelőt, hogy ne legyen mivel gondolkozni; mert a feltámadás igazságába vetett hit nélkül nagyon sokszor az örület martaléka lenne a nemesen érző szív s a fenkölten gondolkozó ész!

Hasztalan kacag az önzés, hasztalan dühöng az önkény, hasztalan vigyorog az erkölcstelenség, a szabadság, az erény, az igazság megfeszíthető, de meg nem ölhető, ujjászületik és feltámad!

Hasztalan rakják az emberek az elviselhetetlen terheket egymásnak a vállakra, hasztalan uszítják a társadalmi osztályokat egymásra; hasztalan agyarkodik egyik faj a másik ellen, hasztalan rántja ki a tudatlanság az ész alul a talajt, hasztalan mossa kezét a butaság pártfogója: a szeretet vallása, az egyenlőség tana, a testvériség elve, az ész s a bölcsesség vértanúkká lehetnek, de ujjászületnek, feltámadnak!

Ime, pillantsunk a Krisztus születése utáni 33-ik évbe vissza! Mit látnak lelki szemeink?

Magasra emelt fővel, kifeszített mellel, diadalmas arccal áll Jeruzsálem fényes templomában a szentek szentje előtt a főpap; mosolyogva, győzelemittasan kéjeleg Dávid zsolozsmáinak hangjánál, világmegvető gunynyal néz végig a házak tömkelegén palotájának tetejéről, a keleti növények bűvös illatát szíva, Pilátus: nyugalom karjai közt édeleg a római érdekek taligása, Heródes, s gondtalanul hullámszik, ünnepi köntösét mutogatva az utcák népe.

Nincs aki romba döntse Salamon templomát; nincs a ki lerántsa a butító álarcát; nincs a ki jogot követeljen a szegény nép számára; nincs a ki kötelmeire figyelmeztesse a fejedelmet; nincs a ki szemére lobbantsa bűneit a társa-

TÁRCA.

Közelg az óra . . .

Közelg az óra, boldogság órája,
Véled leszek megint szép angyalom!
Kigyullad újra arcod bájos pirja,
Ha azt a két szót újra megsúgom.

Szemed sugára vallja ajkad helyett,
Hogy azt az órát várod, — úgy mint én;
Mikor már nem kell álmodni a szépet,
Mikor enyém lész' angyalom, — enyém!

Sirius.

Öntözés reggelén.

Irta: Kugler Nándor.

Fölkelt a nap. Végig csókoltá sugárözönével a távolban kéklő hegyormot, hogy úgy tetszett, mintha piros sapkája volna a vén, mohos szakálú hegynek; végig csókoltá a harmatgyöngyös zöld mezőket, mintha irigylenné fénylő ékességüket, rámosolygott a viritó réteken csendesen folydogáló patakra, hogy habjai ezüst fényben látszottak csillámlani; elborította sugárözönével azt a kedves, kicsi fehér házikót is, mely ott állt sűrű, zöld fák-tól körülvéve, mint egy óriási gyöngy smaragd-

alapon, és átfogta, megölelte, végig, végig csókoltá azt az aranyhaju, fehervallu piczi leánykát, ki ép most lépett ki a házból, mezitláb, kezében barna agyagkorsó és vigyázó, szökellő léptekkel iparkodott — alkalmasint a gémnyakú kút felé; sőt bele sütött még valakinek az arcába, de aki egyelőre néma és látatlan kivánt maradni, mert erősen lapult meg a kút kerítése mögött s még a fejét is lenyomta a puha, harmatos fübe; valószínűleg azt hitte, hogy mert ő nem lát semmit, őt sem látja senki; vagy hogy mégis látott a kópé? nem tudjuk, de hogy nem ok nélkül lapult meg ott, sőt, hogy bizonyos céljai vannak, világos; mert előtte a füben ugyanolyan agyagkorsó állott, a milyent már a kis lánynál is láttunk, ki most oda érkezett a kúthoz és egy pár gyors rántással a mélybe kergette a zöld mohos vedret.

Azután megállt; fürkészve, vizsgálódva nézett körül és diadalmas, kacér mosoly ült piros ajkaira. Csendesen, lassan vont fel a tele vedret, folyton ügyelve, magakörül nézve, s ártatlan, nyugodt, mítszemsejtő arcot mutatva.

Ott lenn a füben lészkelődés támadt, legalább a fű mozgása (mert magától csak nem mozog) meg elnyomott szuszogás vagy sóhaj azt látszott bizonyítani.

A veder fent volt; a leány belemeríté kor-

sóját, sőt még gömbölyű kacsóját is utána nyomta. Össze is borzongott, a mint a hideg víz fehér bőrét érinté, aztán hirtelen visszakapta kezét a korsótól, hogy a veder nagyot lendülve csapódott végig a levegőben és majd lerántotta lábáról azt a napbarnított arcu legényt, ki ez alkalmas percet akarta csak bevárni céljai kivételére, de a hirtelen feléje repülő vedertől megijedve, egy pillanatra elkésett, vagy jobban mondva végképen elkésett, mert a következő pillanatban ott suhogott a friss, most merített víz a fején, nyakán, arcán s behatolva mellére a nyitott ingen, lassan csurgott végig testén.

A leöntözött fiatal legény fújva, prüszkölve kapkodott, hadonázott kezeivel, nevetve is, bosszankodva is a nem várt hideg zuhanyon, míg onnan tulról csengő női kacaj hallatszik, melyben diadalmas öröm, ártatlan pajkosság egyaránt nyilatkozott.

— Megállj megfizetem — kiállt az áthozzá a legény s ő is felemelte korsóját; ügyesebb ellenfele azonban jónak látta ezt csak biztatásnak venni, mert gyors tipegéssel iramodott el, onnan is, csak biztos távolból gúnyolta az elázott legényt, ki most hatalmas ugrásokkal szökött utána.

A leányka nevetve, könnyedén szökelt a ház ajtaja felé; gondolta, ha nagyon közel

dalomnak: Jézus, az istenember ott fekszik a katonák által őrzött sziklasírban!

Lehorgasztott fejjel, könybe lábadt szemmel, fájdalom dulta arccal, remegő kebelrel ülnek a Koponya-hegy aljában a keresztre feszített mester hivei, tanítványai. Nem tudni, mi nagyobb, mi sötétebb: a gyász, mely egész lényüket hatalmába kerítette, avagy a kétség, mely a jövőt eltakarja előlük? Reményük sugara a rejtüreg mécsének sóvány fényénél is halványabb!

„Egy kisé — és nem látjátok az ember fiát, egy kisé — és ismét látjátok őt!”

Ha az idők betelnek; újra eljövök!

Igy hangzott a bizalmat keltő vigasz!

Oh, de mikor telnek be az idők s mennyi az az „egy kisé?” — És ha betelnek az idők: csakugyan eljő-e újra?

A hatalom önhittén mosolyog, nem akarja tudni, hogy a kőhalmok alatt élet van s hogy az ujjászületés percében a csendes folyam lerázza hátáról s összezúzza a jégkérget.

A bánat gyermeke, a kétségbeesett ember nem tudja elhinni, hogy a sűrű felhők eloszlanak s a nap ismét ragyogni és éltetni fog!

A test és a szellem gyilkosai mesének tartják a sirok megnyílását!

De im, mi az?

„A kő nincs ott! hallja egyszerre a főpap s a szövetség ládája ropog.

„A koporsó üres!” hallja a helytartó, a király s remegve riad fel mind a kettő. A Messiás nincs itt!”, hallják a tanítványok s a bizalom visszatér kebleikbe, a remény erőt, bátorságot lehel beléjük.

„Feltámadott!” hallja a nép s leborul.

Az „eszme” megtestesült, az „elv” győzedelmeskedett, az „ige” uralkodik s a világ egyik végétől a másikig csupán az hangzik: „Halleluja!” — a világ meg van váltva, „feltámadott!”

Igy volt és így történt ezernyolcszázötvenöt év előtt, (harminchárom évvel

Krisztus születése után), így van ma és így lesz a világ végeig!

Újabb szó a színházkérdéshez.

Vettük az alábbi sorokat, melyeknek készséggel adunk helyet lapunk hasábjain:

Tekintetes Szerkesztőség!

B. lapjának legutóbbi számából örömmel vettem tudomásul, hogy Czérnay Imre biz. tag és társai egy indítványt nyújtottak be a színházkérdésnek minden igényt kielégítő módon való megoldása tárgyában.

Kész örömmel olvastam, mert látom, hogy a kérdés nem aludt el, hanem ébren tartja azt egynehány polgártársunk figyelme és érdeklődése!

A mi a színház elhelyezésének kérdését illeti, az egészen helyesen tétetett indítvány tárgyává, lévén kevés oly alkalmas és a város központjában található hely, a mi színháznak megfelelőbb volna úgy megszokottságánál, mindenünnen egyformán megközelíthetőségénél fogva, mint a »Bárány Szálloda« telke, amely egyuttal a város tulajdonát képezvén, nem okoz költséget a telek megszerzése sem. Ezenfelül a »Bárány« vendéglő bérösszege, csinosabb átalakítása után, a mostani 2000 koronán felül bizonyára 1000 koronával emelhető volna, mely többlet az építési költség amortizációjára lenne fordítható.

A mi a színházépítés módját illeti, arra nézve nem egészen osztozom a fenti indítványban tervezettekben. T. i. ne félig kőből félig fából építtessék a színház, hanem legyen egy rendes kőből építendő színházunk, ami a »Bárány Szálloda« átalakítása után nem is oly óriási költséggel volna elérhető.

Tudomásom szerint a bajai épülő közkórház vállalkozója: a Weil és Szilárd cég már nyújtott is be ajánlatot, mely szerint jutányosan, *tizenöt évi amortizációra* megépíti a »Bárány Szálloda« átalakításával együtt a színházat, de ajánlata figyelmen kívül hagyatott.

Már most bizva, hogy színügyi bizottságunk körültekintő és alapos tanulmány tárgyává fogja tenni a neki véleményezés végett kiadandó indítványt, maradtam

Kiváló tisztelettel

Pollerman Bertalan,

törvh. biz. tag.

talál jönni, ott az ajtó mögött biztos menedéket talál üldözője elől; azonban itt nem várt akadályra bukkant; az ajtó alsó fele, hogy hogy nem, le volt csukva, átvetni azon magát nem mertte, kinyitni késő volt, — megfordult tehát és félénken, kisé remegve várta a hideg elemet.

A legény ott állt előtte; de ahelyett, hogy rázúdította volna korsója tartalmát, oda vonta magához a reszkető leánykát és végig simított aranyos szőke haján.

— Látod Anikó — mondá gyengéd, behizelgő hangon, — én most leöntözhetnék, fejtől talpig, el is vihetnék a kútra, befekethetnék a vályuba és huzhatnám rád vederszámra a vizet, joggal tenném, erősebb is vagyok, meg te kezdted a háborút —

A leányka bátrabban nézte ellenét.

— Hát miért nem teszed? — kérdé.

Nagyon bizhatott kék szemei bűvhatalmában, hogy ilyen kérdést mert felvetni.

— Nem akarnék neked fájdalmat okozni.

— Hazudsz — kiáltott nevetve a kis tündér — miért lestél hát reám a kútnál, ha leöntözni nem akartál, beszélj most?

— Akkor még úgy akartam, enyelgett a férfi, de most — már nem, most — szeretlek, nagyon szeretlek, kis csepp — tette hozzá komoly, megindult hangon; mikor léssz a feleségem? mikor? — apád nem ereszt? — apád rossz ember, ha nem bocsát hozzám, mondom, rossz ember.

— Oh nem — védte a leányka — de lásd, nincs senkije, mint én. Pali bátyám messze földön, anyánk meghalt...

— Ne beszélj csepp, ne beszélj, hát nekem kicsodám van? senkim, az erdőm, a madarak, a puskám meg kutyáim, de azok nem értenek meg engem. Milyen jó dolgod volna nálam. Szép árnyas erdőben lagnánk, kedves házikónk volna, virágos kert körülötte, a háztetőn bűgő, tollászkodó galamb. Eljőnnél velem oda? mondjad csepp, eljőnnél? elvinnők oda apádat is, széles, puha karosszékbe ültetnénk, kezébe légyecsapót, szájába hosszúszerű pipát dugnánk s azt mondanók »apa aludjál, apa vigyáz a házra, apa tégy amit akarsz«. Jó lesz így Anikó?

— Te mondod, te mondod — rebegette a leányka, szorosán simulva a legény széles, erős vállára s bizva, reménnyel nézve annak őszinte egyenes arcába.

Fejeik fölött a háztetőn csiripelő verébpár üdvözölte a reggelt, a virágzó barackfa rájuk hullatá illatos szirmait, a messze távolból ünnepélyes mély, el-elhaló harangkongás üdvözlé a husvét reggelt; a husvét reggelt, mely ott lakozott a természetben, harangzúgásban, virágillatban és annak az egymást szerető fiatal pár őszinte, hú szívében.

A Schleicher — Mocsányi ügy.

Mocsányi Károly a bajai közkórház építésvezetője a múlt év elején az alábbi kérvényt nyújtotta be a belügy-miniszteriumba:

Nagyméltóságú Belügyminiszter Úr!

Kegyelmes Uram!

Baja thjf. város által építendő városi közkórház tervezésével és művezetésével Baja város törvényhatósági bizottságának közgyűlésén hozott határozatával, engemet tisztelettel alulírott műépítésszt bizott meg, a mely megbízás folytán terveket és költségvetéseket elkészítettem és ezeket a Nagyméltóságú Belügyminiszter úr elfogadta és jóváhagyta. És én mint ezen közkórház tervező és művezető építésze — tekintettel arra, hogy a kórház építésénél szükséges munkálatok elvégzésére kibocsájtott pályázati hirdetmény folytán beérkezett ajánlatok elbírálásánál rendkívül nagy szabálytalanságok történtek — tekintettel arra, hogy ezen szabálytalanságok és a magán érdekeknek a közérdek fölé való helyezése és folytonosan csak privátérdekek szem előtt tartása és ápolása eredményezte az 1901. december hó 28-iki — a kórház — építésre vonatkozó közgyűlési határozatot; jogorvoslatért fordulok Nagyméltóságodhoz és esedezem, miként Baja város th. bizottságának közgyűlése által a kórházépítésre vonatkozó 17841/kig. 221. közgy. 1901. sz. a. hozott határozatát, mely egyrészt kiméltelen arculcsapása az igazságnak, másrészt anyagilag károsítja a várost, egész terjedelmében megsemmisíteni méltóztatnék, nehogy ezen közgyűlési határozat szégyenfoltként maradjon Baja város törvényhatósági bizottságán, melynek káros következményeit viselnie kellene s a melynek áldozata lenne az óriási költségekkel ujonnan építendő közkórház.

Utolsó vétom ez nekem, az építés vezetésével megbízott szakembernek s meg vagyok róla győződve, hogy Nagyméltóságod tüzetes vizsgálat tárgyává fogja tenni a Baja városán ezen kórházügyben történeteket és nem fogja megengedni, hogy jogtalan és igazságtalan határozatok kivitelre kerüljenek és mindezen botrányos dolgokért végeredményben én, a műépítész legyek felelős.

Voltaképen indokolnom sem volna szükséges jelen alázatos kérelmemet, mert hiszen az építészeti bizottság és a városi tanács gyűlésein írásba foglalva adtam be véleményem és ezek az iratok között most is feltalálhatók.

Uj dolgot a beérkezett ajánlatok bírálatát illetőleg — most sem mondhatok, mind azt, amit az építési bizottsági — és ezt követő tanácsülésen írásba foglalva előadtam, — ismételni nem akarom, — *de egész terjedelmében fentartom.* És már itt kívánom megjegyezni és felhívni Nagyméltóságod nagybecsű figyelmét arra, hogy az egyes ajánlattevők a való tényállást nem ismerve, mennyire ok nélkül és helytelenül vádolnak engemet, azt róva fel bűnömül, hogy segédkezet nyújtottam a pályázati feltételek kijátszására és a tisztességtelen versenyre.

Az egyes ajánlattevők ezen vádaskodásával szemben hivatkozni bátorodom az építési bizottság ülésén előterjesztett és a 17514/901. sz. jegyzőkönyvhöz csatolt véleményezésemre. Ezen véleményezésemben a legpedánsabban részletesen felsorolva azon ajánlatok, melyeket alaki hibák miatt és mert nem felelnek meg a pályázati hirdetményben — és az általános vállalati feltételekben foglaltaknak, visszautasítani kérek.

Ezután szakszerű véleményt mondva valamennyi ajánlatról, az építési bizottságnak a kifogástalan ajánlattevők közül a legolcsóbbat a pályázati feltételek szerint kombinálva az összes munkák elvégzésére hoztam javaslatba. Engemet tehát semmi esetre sem illet meg az ajánlattevők szemrehányása, mert hiszen épen én voltam az, aki már az építő bizottsági ülésen ellene voltam minden szabálytalan ajánlat érdembeni tárgyalásának. Sőt miután aggodalmaim voltak az iránt, hogy az ajánlattevők a pályázati hirdetmény 1-ső pontjának megfelelnek-e, s ha igen, mennyiben szolgáltatnak szakszerű garanciát a munka elnyerése esetén; indítványoztam

az építési bizottság ülésén, hogy azon ajánlattevőktől, akiknek a t. Bizottság a munkát kiadni javasolja, kívánjuk be okmányait s szerezzünk meggyőződést az általuk eddig másutt végzett munkák megtekintése által arról, hogy mennyiben megbízhatók.

Nagyméltóságú Miniszter Úr! Az építési bizottság ülésén terjedelmesen előadtam véleményezésemet a beérkezett ajánlatokról, azonban velem is megtörtént azon emberi dolog, hogy egy szavazattal *leszavaztak*. A városi mérnök úr javaslatát tette magáévá az építési bizottság és az összes munkálatokat *Schleicher Antal* »bajai mérnök vállalkozónak« és *Keller J.* bpesti gyáros cégnek javasolta kiadni, tehát épen azoknak, akiknek ajánlatait én *szabálytalanoknak* tartottam. Hiába volt minden érvelésem, minden bizonyítgatásom, a városi mérnök, mint az építési bizottság referensének javaslata fogadtatott el. Hogy miért, azt nem tudom, valaminthogy azt sem tudom, miért referens a városi mérnök úr s miért illette mindenből őt az elsőbbség a művezető építészszel szemben, holott ő a »szabályzat« értelmében csak *építési ellenőr* s ugyanezen 3039/kig. 1901. sz. szabályzat szerint »kötelessége az építési bizottság ülésein részt venni és ezeken jelentéseit és észrevételeit megtenni.« Szó szerint idéztem ezt a fentti számú szabályzatról, mely az én és az ellenőr jogait és kötelességeit tárgyalja. S ahogy feltűnt nekem az ellenőr úrból lett referens úr mellett az én mellőztetésem, igyekeztem a *tanácsülésen* még egyszer érvényt szerezni javaslatomnak, *újabb beadványt* intéztem 17937/1901. sz. a. Baja thjf. város tek. Tanácsához. Ezen beadványomban kimutattam, hogy a *Schleicher Antal* és *Keller J.* ajánlatát egyrészt mint szabálytalanokat, másrészt mint *nem a legolcsóbbakat*, a Tek. Tanács a közgyűlésnek elfogadásra nem ajánlhatja. Kértem ezen beadványomban a tek. Tanácsot, hogy mellőzze ezeket, s hozzon javaslatba olyan vállalkozókat, akik teljesen szabályos ajánlatot tettek s a kik megbízhatóbbak, mint például *Schleicher Antal*. S ime itt látjuk nagyméltóságú Miniszter Úr, a *magánérdekeknek* felülkerekedését a *közérdeken*. N. N. gazdasági tanácsnok úr feleslegesnek tartotta egyáltalán felolvasni a tanácsülésen az én beadványomat, s megtörtént a tanácsülésen, hogy a művezető építésznek úgyszólván erőszakkal kellett a referens kezéből kivennem beadványomat, hogy azt a tek. Tanács előtt saját magam felolvashassam.

Figyelmeztettem a tek. városi Tanácsot, hogy nem áll jogunkban eltekinteni a pályázati feltételektől és a pályázati hirdetményben foglaltaktól s különösen nincs jogosítva a tek. városi Tanács túlnenni magát a pályázati hirdetmény és vállalati feltételeken, s ezáltal jogtalan előnyöket biztosítani egyeseknek mások rovására, felhívtam a városi tanács figyelmét azon körülményre, hogy a szabálytalan ajánlatokat figyelembe veszi, sőt azokat dédelgetve előnyben részesíti, a rosszhiszeműséget és a részrehajlást a Tanács részéről senki soha levenni nem fogja.

Végül kijelentettem, hogy mindezekről már eltekintve, én mint művezető építész, aki *első sorban vagyok felelős*, a vállalkozókért, illetve azok munkájáért, *Schleicher Antallal* szemben *nem vállalhatom ezen felelősséget* mert *Schleicher Antal megbízhatlan*, mert soha ilyen természetű építkezést nem végzett, s kértem a tek. Tanácsot, hogy győződjék meg *Schleicher Antal* szakavatatlanságáról, utaltam a *Schleicher Antal* által saját részére Baján épített téglá-égető telep épületére, kijelentettem, hogy ezen épület, amely *csak néhány hónappal ezelőtt épült*, már is összedülő és *életveszélyes* állapotban van. Ezt visszavágta egy hang, amely azt mondta: »a megbízhatóságról most tárgyalni nem lehet, az nem tartozik a tanácsra!« Kijelentettem s írásba foglalva adtam be a tek. városi Tanácshoz, hogy ha mindezek dacára *Schleicher Antal* ajánlatát elfogadják, úgy én kénytelenítve volnék *munkámat abban hagyni*, mert én mint műépítész a *Schleicher Antal* úr kedvéért nem fogom kockáztatni reputációm, de nem is vállalhatok munkájáért *semmilyen felelősséget*.

N. N. gazdasági tanácsnok úr azonban, mint referens, mindezt figyelembe nem venni kérte, s engemet másodszor is egy *szótöbbséggel leszavaztak*. Ezzel azután eldőlt az ajánlatok sorsa, mert a tanácsülést követő törvh. bizottság közgyűlésének többsége a Tanács javaslatát határozatképen kimondotta.

Nagyméltóságú Miniszter Úr! Baja város közkórház építésének vezetésére vonatkozólag a Tek. Tanács 3039/kig 901. sz. a. ki-bocsátott »szabályzatban« amint én a városnak — s a város nevében nekem a polgármester Úr aláirt, *első sorban a művezető* van megemlítve az építési bizottság végrehajtó közegeként, *másodszorban pedig az építési ellenőr*, a városi tisztí mérnök. Ezen szabályzat 3-ik §-a pontjában szó szerint az foglaltatik: »művezető a város közönsége által megbízott szakértő, kinek kötelessége intézkedni, illetve odahatni, és felügyelni arra, hogy a vállalkozó az elvállalt építési munkálatokat teljesen a jóváhagyott tervek, előmérések, költségvetések, tervmagyarazatok stb. szerint jól, *célszerűen, a műszaki igényeknek megfelelően és szilárdan bírja végre*, hogy a munkálatok minden tekintetben az *építési feltételek* és a szerződés értelmében *pontosan és lelkiismeretesen* teljesítsenek, mikre vonatkozólag *művezető első sorban felelős*.«

Ugyancsak a 3. §. b.) pontjában foglaltatik, hogy az ellenőr, a városi tisztí mérnök, jelentéseit és esetleges észrevételeit megtenni köteles. S ime, mi történik? Engemet, ki *első sorban* vagyok a város közönsége által megbízott szakértő, ki *első faktora* vagyok az építésvezetésnek, akit *első sorban tesz felelőssé* Baja város törvh. Bizottsága, engemet, illetve lelkiismeretesen összeállított javaslatomat a városi mérnök úr, aki bár ellenőr, — mint építési bizottsági referens, — az építő bizottságnál; — N. N. gazdasági tanácsnok úr pedig, mint tanácsí referens; a tanács ülésen »leszavaztatta.«

Es most itt állok Excellentiás Uram, az építő város által reám rótt szigorú kötelezettségekkel és felelősséggel a városi mérnök és N. N. gazdasági tanácsnok ur által reám oktrojált *Schleicherrel* és *Kellerrel*, akiknek ajánlatait, mint szabálytalanokat ab ovo elvetni javasoltam, s akik iránt különben sincs egy fillérnyi bizalmam.

Ezekkel az emberekkel szemben s ezeknek a munkájával szemben kelljen nekem felelősséget vállalnom *anyagilag, erkölcsileg és büntető jogilag* csak azért, mert a városi mérnök ur és N. N. gazdasági tanácsnok ur úgy akarják. És itt mutatok reá újból a *magánérdekekre*, mely háttérbe szorítja a *közérdeket*. Hogy milyen természetű ezen magánérdek, arról nem szólhatok, de, hogy privátérdek, az bizonyos, miután a város, s közérdeke nem követeli meg azt, hogy a város részéről a pályázókkal szemben tett feltételek bárkinek az előnyére megkerültsenek, kijátszassanak, avagy hogy ilyen manipuláció, még ráadásul a városnak evidens számokban kimutatható *30—40 ezer korona károsodást* jelentsen.

Reám nézve teljesen irreveláns a vállalkozó személye, ha ajánlata correct s munkája megbízható; és ilyenkor én még a drágább ajánlatot is előnyösebbnek tartom. De ha az ajánlatok szabálytalanok, a vállalkozók megbízhatatlanok, akkor csak nem javasolhatom a városnak, hogy tekintettel ezekre, s különösen tekintettel arra, hogy ezek drágábbak is 30—40 koronával, mint a különben összeállítható legolcsóbb ajánlat, fogadja el ezt a város és ne sajnálja az anyagi áldozatot, csak hogy a közel félmillió korona költséggel készülő kórház egy évi fennállás után esetleg összedőlni láthassa.

Ilyen javaslatot én nem tudok tenni Baja városi hatóságának, s úgy látszik ezért kellett véleményezésemmel elbuknom.

Nem vagyok azonban hajlandó sem a városi mérnök ur, sem N. N. tanácsí referens úr *creaturáinak* munkájáért a *felelősséget elvállalni*.

Schleicher Antal és *Keller J.* ajánlatait szabálytalanoknak tartottam, azoknak tartom és azok is. Becsületesem, jó hírnevem nem kockáztatom, hogy még csak a látszata is legyen annak, hogy *Schleicher Antal* és *Keller J.*-nek ilyen ajánlataik elfogadásában *nekem* is részem van. Nevemet nem fűzhetem az ilyen munkához, *felelősséget* azért nem vállalhatok. Ha a városi mérnök úr, a tanácsí referens úr »mint szakértők« jönnek látták Baja város th. bizottságát ilyen dologba belevinni, úgy *viseljek is érte a felelősséget* Baja thjf. város közönségével szemben.

Nagyméltóságú Miniszter Úr! Hátra volna még, hogy a velem nyomtatásban közölt 17841/kig. 1901.—221/közgy. sz. a. határozatra

reflektáljak. Ezt azonban nem teszem, mert nem érdekel, hogy mivel menteti magát a városi mérnök és N. N. gazdasági tanácsnok úr. Ez az ő dolguk és a pályázaton résztvevőké. Csak azt jegyzem meg, amiről Nagyméltóságod annak átolvasásakor úgy is meg fog győződni, hogy a mérnök úr és N. N. úr *adataiban vannak hibájuknak*, s azt magyarázni igyekeznek, *fejetetejére állított okoskodással*, a pályázati hirdetményben *nem létező munkacsoport* felállításával, (»III. A csoportmunkákra és egyes munkákra« ilyen nem létező pályázati hirdetményben) csak hogy *Kellert* és *Schleichert* beállíttassák; egyes számoknak *helytelen és össze-vissza ravasz, rosszhiszemű* módon való felállításával, hogy az olvasót *tévedésbe ejtsék*.

Valóban nevetséges amint *Kellert* excusálják és kihozzák, hogy *Schleicher* és *Keller* ajánlatai a legcorrectebbek.

Hát ehhez nincs mit fűznöm; ez beszél önmagától, s az általam említett *magánérdekek fényes bizonyítéka*. Ezek azonban nem tartoznak reám és nem foglalkozom tovább ezen »határozat«-tal, mely a *képtelenségek zágyvaléka*, mert hiszen az ajánlatokról megírt véleményezésemben, mely az iratok között fekszik, úgyis kitűnik mindaz, ami a »határozat«-ban helytelenül foglaltatik.

Nagyméltóságú Miniszter Úr! Műépítész pályámnak nem óhajtanám, hogy a bajai városi közkórház építése legyen a *díctelen és szomorú befejezése*.

A *legnagyobb ambícióval* fogtam ennek létesítéséhez és terveim a magas Ministeriumban a legnagyobb elismerésben részesültek.

Igazi lelkesedéssel dolgoztam ezen munkámon, s nem szeretnék attól megválni csak azért, mert Baján nem respectálják és ki akarják játszani a kötelező szabályokat. És ezt én tudva, elhallgatni nem tudom, mert *becsületenemmel ellenkezik*, s inkább lemondok a kórház *művezetéséről*, sem hogy én eszköze legyek, esetleg néma és tehetetlen szemlélője ezen *hajmeresztő dolgoknak*.

Ezért fordulok Nagyméltóságodhoz, mint a törvények őréhez és esedezem: miként ezen sérelmes közgyűlési határozatot *megsemmisíteni* és egyidejűleg útját vágni méltóztassék annak, hogy egy törvényhatósági joggal felruházott város tanácsa és közgyűlése, magánérdekeket szem előtt tartó és minden törvényes formát nélkülöző és kijátszó kórházépítési bizottság véleményét magáévá tegyen s határozattá emeljen.

Alázatos kérésem ismétlése mellett maradtam a Nagyméltóságú Minister úrnak Budapest, 1902. évi január hó 11-én legalázatosabb szolgálja *Mocsányi Károly* s. k. műépítész és építőmester, mint a Baja thjf. város közkórház építésének művezetője.

Schleicher Antal bajai mérnök a kérévénynek reá vonatkozó kifejezéseit sértőknek találván, *Mocsányi Károlyt* a budapesti büntető járásbiróságnál becsületsértés miatt följelentette.

Az ügy tárgyalása f. hó 4-ikére tüzetett ki *Szilva Géza* büntető járásbíró elé, aki az eljárás befejezése után a következő ítéletet hozta:

»*Mocsányi Károly* behajthatlanság esetében 25 napi fogházra átváltoztatandó 250 kor. pénzbüntetésre elítéltetik és köteles az összes perköltségeket 15 nap alatt, végrehajtás terhe mellett panaszosnak megfizetni, ezenfelül köteles az ítéletet a „Bajai Független Ujság“-ban közzétenni.«

Mocsányi Károly az ítéletben nem nyugodván meg, felebbezést jelentett be.

Vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetésük m. hó végével lejárt, tisztelettel felkérjük, hogy a megújítás iránt mielőbb intézkedni méltóztassanak, nehogy a lap pontos küldését fennakadás zavarja meg.

Állat az emberben.

Nagyon igazságtalan volt akkor a halhatatlan Zola, midőn egyik, az ember nemi életét tárgyozó és annak csúf kinövéseit ostromozó regényének ezt a címet adta: „Állat az emberben.” Az ember iránt volt igazságtalan? Nem! Az állattal szemben volt az. Porszemnek tudjuk magunkat az „Igazság” nagy írójához képest; de mint ilyen is rámutathatunk e felfogással szemben arra a ténykörülményre, hogy éppen az állat nemi életében van rendszer, míg az emberében . . . Jobb volna erről nem beszélni! Hát hallotta-e valaki, hogy a mén valaha csikóval, a bika a borjuval, a kos a báránnyal szövetkezett volna? Ugy-e nem? Hát azt hallotta-e, hogy akad ember, ki a teremtés koronája, aki arra vetemedett, hogy kicsinyke, fejletlen gyermekeket nyerjen meg ilyen célra? Ugy-e igen? Szégyen a fajunkra, hogy ilyesmi megtörténhetik. És az ilyen nyomorult, gaz, állathoz hasonlítottassék, mely nálánál sokkalta különb?! Ugy-e, hogy igazságtalan dolog volna ez!

Városunk nem egy szomorú esettel vált már nevezetessé, arcpirítóbb hírességre azonban aligha tett szert, mint amilyenre Agárdy József, ezen hitvány, parasita lélek gaztette által jutott. Az eset a következő:

Agárdy József Bárány-utcában lakó szomszédainak már régebben feltűnt, hogy hozzá délutánoként nyolc-tíz éves leánykák szoktak járni. A szomszédok egyike meg is kérdezte, hogy mit csinálnak azok a gyerekek nála? Azt a választ kapták, hogy azok a lányok mosónéink a gyermekei; uzonnát, cukrot szokott nekik adni szegényeknek, szánalomból.

Gyanus volt a válasz a szomszédoknak, de hát nem volt módjukban tovább firtatni a dolgot. E hó 4-én délután azonban az ő lakásával szemben lakók felismertek két kis leányt, akik Agárdytól kiosontak. Rögtön közölték tapasztalataikat a gyermekek szüleivel. A megrémült szülők eszeveszetten futottak orvosukért Dr. Denneberg Kálmánért, aki a kis leányokat megvizsgálván, rögtön constatálta rajtuk a sexuális bűncselekményt. Tanácsára az inficiált gyermekeket a városi kórházba vitték, hogy a hatósági orvos: Dr. Ladányi is véleményét nyilvánítson a dolog felől. Az ő, dr. Dennebergével megegyező véleménye után megtették a fejelítő feljelentést Agárdy József ellen. A gyermekeket az orvosok vallatták ki, kik aztán azt is megmondták, hogy kívülők még ketten jártak Agárdyhoz s hogy gyakran mind a négyen egyszerre álltak teljes nuditással az elfajult gazember rendelkezésére.

Ezalatt Dr. Hetényi Pál büntető bíró maga elé citáltatta a hurokra került gonosztevőt. Persze tagadta, hogy a leánykákat bántotta volna, sőt mi több: arrogáns hangon utasította vissza a vádat. Arrogantiáját azonban rossz helyütt alkalmazta. Hetényi bíró beigazoltnak látva a vádlott terhére rótt bűncselekményt, míg Salgó László a jegyzőkönyv felvételével volt elfoglalva: ő már a letartóztatás iránt határozott. Mikor elkészült vele, börtönőrt csemetett be s Agárdyt — határtalan rémületére — letartóztatta és lekísértette a járásbíróhoz fogházába. Agárdy a letartóztatás ellen kézzel-lábbal tiltakozott, persze hiába.

Városszerte közmegelegedést keltett Dr. Hetényi bírónak ez az erélyes és gyors intézkedése.

Agárdyról azt beszélnek, hogy gyalázatosságait már akkor kezdte, mikor még az Ujvilág-utcában korezmája volt. A vizsgálat bizonyosan ebben az irányban is ki fog terjeszkedni.

Aktualitásánál fogva ide iktatjuk a Büntető-törvénykönyvnek idevágó szakaszát:

»236. §. Azon férfi, aki életkorának tizenegyedik évét be nem töltött tisztességes leánnyal nemileg érintkezik: a megfertőztetés büntetést követi el és öt évig terjedhető fegybüzzel büntethető.«

Tisztelt olvasóinknak boldog husvéti ünnepeket kívánunk!

HIREK.

Személyi hir. Dr. Reich Aladár orsz. képviselő a husvéti szüneteket Baján tölti f. hó 16-ig, amikor újból a fővárosba utazik.

A baja-báttaszéki hid előmunkálatait f. hó 4-én Geduly Gyula miniszteri tanácsos vezetése mellett Faragó Lipót min. tanácsos, Czékeliusz Aladár, Mencer Lajos, Nagy Ödön műszaki tanácsosok, Novák Bertalan és Breidl Károly vasuti felügyelők felülvizsgálták. Schmausz Endre főispán és dr. Hegedűs Aladár polgármester kíséretében végleg megállapították a vasuti vonal, úgyszintén a hid irányát, mely szerint a hid a hajóállomás fölött mintegy 500 méternyire fog megépíttetni. Mint értesülünk Láng Lajos kereskedelmi miniszter is el fog jönni az előmunkálatok megtekintésére.

A közigazgatási bizottság ülése. Baja város közigazgatási bizottsága f. hó 7-én tartotta rendes havi ülését. Az ülésről a következőkben számolunk be:

A polgármesteri jelentés szerint az elmúlt hónapban semmi különös elő nem fordult. Felsorolja az elmúlt hóban az iktatók ügyforgalmát, valamint a városi zálogintézet üzleti forgalmát. A múlt hóban 33 bűneset fordult elő és pedig: 16 lopás, 1 csalás, 1 sikasztás, 1 jogtalan elsajátítás, 1 magánlaksértés, 1 emberölés kísérletének vétsége, 8 testi sértés, 2 becsületsértés, 2 tulajdon- és közcsendelleni kihágás. A tettesek, négy lopás esetét kivéve, mind ismeretesekek.

Az árvaszéki elnök betérjeszti a lefolyt hónap és negyedévről szóló jelentését.

A tisztii főorvos jelenti, hogy az elmúlt hónapban a közegészség kielégítő volt és a népmozgalmi adatok kedvezőek. A múlt március hónapban 61 gyermek született és meghalt 39 egyén.

A pénzügyigazgató jelenti, hogy az adók a múlt hóban rendszeresen folytak be. Egy halasztás iránti kérvény érkezett a pénzügyigazgatósághoz.

A tanfelügyelő jelenti, hogy az ugarszki boszniszki című térképet kitiltotta a magyar iskolákból és aki azt mégis használja, 300 kor. pénzbírságra büntették.

Több szegény beteg ápolatott különféle kórházban, ezek kéri, hogy az országos betegápolási alaphoz fedeztessék az ápolási díj. Kedvezően intéztettek el. Ugyisint néhány kivételes nőülési engedély is kedvező elintéztést nyert.

Színházi hírek. Pesti Ihsz Lajos a szabadkai szinikerület igazgatója f. hó 7-én városunkban időzött a végből, hogy a színházi saiont a bajai közönség igényeivel mindenben összhangzásba hozza. Mint értesülünk a szinigazgató hajlandónak nyilatkozott a tervbe vett májusi időszak helyett októberben előadásokat tartani, ami a jelenlegi színházi helyiségnek is inkább megfelel, de másrészt kedvező reánk nézve azért is, mert így biztosak lehetünk benne, hogy októberben, a szabadkai szini évad küszöbén a teljes társulatot élvezhetjük. Természetesen a szinügyi bizottság fog ebben a kérdésben végleg határozni.

A jelen társulattól 20 tag távozott, tizen a korból. Megmaradtak a társulatnál: L. Mihályfi Julia komika, Szabados Gizi naiva, Gerlaki Hermin soubrette énekesnő, Némethné Ilona énekesnő és Simon Mariska vigjátéki színésznő; Tóth Antal apaszinész, Falussy István baritonista, Baróthy Antal jellemszínész, Rátkai Sándor buffó, Németh János komikus, és Ujváry Miklós komikus, továbbá Rátkainé E. Kovács Ilka, Fenyő Józsa és Kapossy Irén kóristánok és 7 kórista.

Dramai hősnő és szendének tudomásunk szerint szerződve van ide: Olasz Klári az

akadémia végzett növendéke; szerződöttev van még Tárnoki Gizi, aki három év előtt még a vidék első naivája volt, most valószínűleg társalgási és soubrette szerepkört fogja betölteni, szerződött Papp Miska sihernek és valószínűleg bonvivánnak (legnagyobb nyeresége ő a társulatnak) Kolozsvárról, Bajay Mihály földink az orsz. szini-akadémia kitűnő növendéke drámai hősnő, Boda Ferencz ide szerződött Szatmárról tenoristának; eddigi működését nem ismerjük. Tehát öt színész és színésznő szerződötetéséről tudunk.

Halálozás. Felső-Szt.-Iván községnek nagy gyásza van. A község közszeretettben és köztiszteltben álló plébánosa, Csilius Bálint, 52 éves korában elhunyt.

A fodrász-bál iránt már napok óta lázas érdeklődés mutatkozik, amit a belépő jegyek egyre növekvő forgalma bizonyít. A műkedvelők már teljesen elkészültek László Károlynak a bajaiak kedvenc műkedvelő-komikusának a »Balaton Rózsája« c. népszinművére amely f. hó 19-én fogja először a szinpadai próbatűzet kiállani.

A dunapataj-bajai h. é. vasut építése tárgyában Kalocsán gróf Teleky József elnökléte alatt folyó hó 4-én értekezletet tartottak, melyen az érdekelt vidékek is képviselve voltak tetemes hozzájárulást biztosítva a vasut kiépülése esetére. Amint tehát a jelekből látható, ez a vasut már a közel jövőben építés alá kerül.

Dankóék Braziliában. Szinte hihetetlen hírek kerülnek hozzánk a messze tengeren túlról. Szomorúságot, gyászt jelentenek a bajai cigány-utcába érkező külföldi levelezőlapok . . . Meghalt a banda kisbőgőse és egyik primhegedőse . . . sőt azt is colportálják, hogy a mi művész-primásunk, a mi büszkeségünk: Dankó Gábor is a sárgaláznak lett áldozata. Ez utóbbi hír azonban még nem nyert hiteles bizonyosságot és e hirt mi is csak fenntartással közöljük. Adná az ég, hogy e kósza hírek ne bírnának valódi alappal!

Hamis bukás miatt elítélve. Marosi Lipót volt bajai üvegkereskedő számtalan gyárost, sőt helybeli magánosokat is, a legszemérmelennebbül becsapva három évvel ezelőtt fizetésképtelenséget jelentett be mintegy 112 ezer kor. passívával. Ezért a múlt héten felelősségre vonta a szabadkai kir. törvényszék, amikor két évi fogházra ítelték el a csaló kereskedőt. Marosi felebbezett, terhére az ügyész szintén.

A játék vége. Jankovácson a múlt vasárnap a legények és lányok egy csoportja széles jókedvében mulatott a falu végén. Mikor a fiatalokban a vér erősebben kezdett lüktetni, a szívek pedig viharosan dobogtak, a féltékenység ördöge kést adott Szakáll József kezébe, hogy azzal vetélytársával, Horváth Józseffel elbánjon. Szakáll oly erővel döfte a bicskát ellenfelébe, hogy az már napok óta élet-halál közt lebeg.

Bicskázás Bikityen. A múlt évi október hó 31-én tárgyalta a szabadkai esküdttörvényszék Horváth János, Lozsányi András, Mozsár György és Mozsár Márton bikityi lakosok bűnyűjét, a kik a múlt évi július hó 27-én délután a bucsú napján Perlesz Hermann bikityi korezmájában a bál alatt Pollák Imrével összeveszték és egyikük őt úgy mellbe szúrta, hogy rövid idő múlva a kapott seb-be behalt.

Az esküdttörvényszék Horváth Jánost halált okozó súlyos testi sértés miatt 5 évi fogházra, a másik három vádlottat pedig, mint bűn segédet 2—2 évi fogházra ítélte. Az ítélet ellen a védők a 92. §. nem alkalmazása miatt semmiségi panasszal éltek, a minek a Curia részben helyet adott a II. III. és IV. rendű vádlottakra nézve újabb esküdtszéki tárgyalást rendelt el, mely f. hó 8-án tartott meg.

A tárgyalás során vádlottak tagadták, hogy segédkeztek volna Pollák Imre megöletésében. A bizonyítási eljárás befejezése Dr. József Milorád vád- és a védők védbeszéde után az esküdtek — Lozsányi Andrást, Mozsár Györgyöt és Mozsár Mártont — a Pollák Imre ellen elkövetett halált okozó súlyos testi sértés büntetésében, mint bűnsegédeket bűn-

söknek mondták ki és ezért a törvényszék vádlottakat 2—2 évi börtönre ítélte.

Az ítélet ellen vádlottak és védők a btk. 92. § nem alkalmazása miatt semmiségi panaszt jelentettek be.

Angliának híres pázsit-területei valóban igen szépek; ámde azok sem szebbek, mint Budapest sétaterének pázsitrészei és a Margitsziget díszgyepterületei. Ugyan ki ne gyönyörködött volna már ezekben? Egy év hiányzik csupán és akkor harminc éve lesz, hogy ezen remek pázsitokhoz a fűmagot *Mauthner Ödön* cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten szállítja. Méltán lett oly nagy hire már e fűmagnak, hogy nemcsak a monarchia minden nagyobb parkja részére szállítja az említett cég ezt a fűmagot, hanem Német-, Francia- és Oroszországból is érkeznek tömegesen rendelések. Most midőn a pázsitfűmag vetésének ideje elérkezett, jó tanácsot vélünk adni, midőn azoknak, — kik hasonló gyönyörű, üde zöld pázsitot akarnak létesíteni, — azt tanácsoljuk, hogy szerezzék be *Mauthnertől* vagy a »Sétatéri« vagy a »Margitszigeti« fűmagkeveréket.

Nyilvános nyugtázás. Zárdatemplomunk kifestési költségeinek fedezésére és a mellékoltárok leendő kijavítására újabban adkoztak: Tüske János 1000 kor., N. N. 60 kor., Stampfl Jenő 12 kor., Kleiner Lajos apátkanonok (Kalocsa), Sch... özv. Bernmüllerné 10—10 kor., Tám Róza, özv. Novákné (B. Monostor) 4—4 kor., Vágner J., N. N. 2—2 kor., özv. Fogt Alajosné, özv. Indrákné 1—1 kor., Klug Antalné 40 fill.

Fizessen még kegyes jöltevőinknek a Mindenható mindennemű testi és lelki jóval! Teljes bizalommal kérjük továbbra is a jó és nemes lelkű közönség kegyes támogatását.

Baján, 1903. április 7-én.

P. Martinov Fortunát
zárdafőnök.

A bajai ev. ref. iskola harmóniumára adkoztak: 1. *Kolozsváry* Sándor gyűjtőivén: Kolozsváry Sándor 5 K., Macskássy Sándor 2 K., Temmer Jenő 1 K., Feiermann 2 K., Tomcsányi 1 K., Desics József 1 K., Drescher Béla 3 K., Kollár Ágoston 1 K., Scharf Elek 1 K., Atanaszkovics Lázó 1 K., Müller József 2 K., Schleicher Antal 2 K., Benkő Pál 2 K., Bodrogi Gyula 2 K., Matuschek 1 K., Latinovics János 10 K., Allaga Ottó 2 K., Dr. Boros József 3 K., Mihalitska István 2 K., Kovács Dezső 2 K., Würtz Pál 1 K., Éber Sándor 1 K., Romátka Jenő 2 K., összesen 50 korona.

2. *Szuper* Mihály gyűjtőivén: Szuper Mihály 2 K., Swarcz Ágnes 1 K., Latinovicsné 1 K., Scheibner Gyula 1 K., Schön Géza 1 K., Dr. Marton 1 K., Dr. Hegedűs Aladár 1 K., Benkő Pál 1 K., Heller Richárd 1 K., Scherer Sándor 1 K., Lemberger Rezső 1 K., Perczel Miklós 1 K., Dr. Herman 1 K., Kaiserfeld 1 K., Ertl József 1 K., Sziklai 1 K., Vajda 1 K., Reich Gy. 2 K., Hesser Gy. 1 K., Dr. Köhegyi 1 K., Bajai tak. pénztár 5 K., Szutrély Lipót 2 K., Kollár Ernő 1 K., Horváth István 1 K., Bajai keresk. és iparbank 5 K., Horovics Lipót 1 K., Peschke Károly 1 K., Dely Géza 1 K., Rebia 2 K., Viczián Elek főhdy 1 K., Viczián Ádám főhdy 1 K., összesen 43 korona.

3. *Szabó* Sámuel gyűjtőivén: Szabó Sámuel 2 K., Szigriszt István 60 f., Rimler János 1 K., Rauschenberger Ferencz 1 K., G. D. 60 f. Odobaschich Gyula 1 K., Gregus Aurél 1 K., Schmidt Márton 1 K., Drescher Lajos 2 K., Rózsa Lajos 80 f., Polgári olvasó-egyleti asztaltársaság 2 K., Scultéty István 2 K., Hildenstab Antal 1 K., Ivánovics Mariska 60 f., Veisz Nándor 2 K., Dr. Nikolauz Béla 4 K., ifj. Pock József 1 K., összesen 23 kor., 60 f.

4. *Fűrő* Lajos gyűjtőivén: Fűrő Lajos 4 K., ifj. Fűrő Lajos 3 K., Fűrő Géza 3 K., összesen 10 korona.

5. *Oldásy* György gyűjtőivén: Gál Péter 10 K., Nánay Lajos 5 K., Dömötör Hugó 2 K., Lerner Antalné 2 K., Frank Károly 2 K., N. N. 5 K., Kovács Márton 4 K., Bajai Péter 1 K., Czérnay Imre 2 K., Ernszt Lipót 1 K., Wunderlich József 2 K., Szabó István 1 K., Baráth István 1 K., Baló Endre 1 K., N. N. 20 f., N. N. 40 f., Antal Pálné 1 K., Drescher Sándorka 2 K., Szabó Sándor 2 K., Várady V. 1 K., Nagy Czírok Sándor 1 K., Mészáros Sándor 2 K., Huszár Ferencz 2 K., Kauten Miklósné 1 K., Lakos István 60 f., özv. Beck Samuné 1 K., özv. Csötönyi Józsefné 60 f., Vencz Péter 60 f., Borisák 60 f., Rajkovits 60 f., Bitz Henrik 60 f., Bitz Jakab 40 f., N. N. 40 f., Nagy Sándor 1 K., összesen 58 korona.

6. *Szuper* Imre II. o. tan. gyűjtőivén: Szuper Imre 1 K., Cziszt. 2 K., N. N. 2 K., N. N. 2 K., Székely 1 K., Ujhelyi Géza 1 K., Kálmán Kolos 1 K., Dombi Márk 2 K., Rónai Lajos 1 K., N. N. 1 K., N. N. 1 K., Vojnits Dániel 5 K., Dr. Alföldi 1 K., Neuman Lajos 1 K., özv. Fábry Lajosné 1 K., Bohnerné Jozefin 2 K., Kollár Ágostonné 1 K., Husszy J. 1 K., Scheibner Gyuláné 1 K., Ujhelyi Kata 1 K., Horváth Károly 1 K., Erdősy Gyula 2 K., Horváth Károlyné 2 K., Horváth Teréz 1 K., Husszy Istvánné 2 K., Dr. Alföldiné 1 K., Dr. Bezássyné 1 K., Müller Józsefné 1 K., Swarcz Ágnes 1 K., Dr. Bernhartné 1 K., Hübnerné 1 K., Dr. Hegedűs Aladárné 2 K., Dr. Koller Imréné 2 K., Pajor Jozefin 1 K., Allaga Istvánné 1 K., Vzentek Iréne 1 K., Kiss Albin 5 K., Halászné 1 K., Marosi Arnold 5 K., Dr. Molnár Samu 5 K., összesen 66 korona.

Végösszeg 250 kor. 60 fill. Mely összeg rendeltetési helyére juttatván, fogadják a nemesszívű adakozók becses adományaikért egyháztanácsunk legforróbb háláját és köszönetét. Az ev. ref. egyház előjárósága.

A szegedi keresk. és iparkamara m. hó 27-én tartott üléséről a következő értesítést kaptuk: Szarvady Lajos elnök előterjeszti az Emke átiratát, melyben kéri a kamarát, hatna a kereskedőkre, hogy a versenyképes s a hazai ipartermékeket tartásák s azokra vevőik figyelmét fölhívják. Tudomásul vette a teljes ülés az elnök azon jelentését, mikép a kamara minden alkalmat felhasznál a kerület hazafias kereskedőinek körében már is majdnem általános törekvés előmozdítására, hogy a hol csak lehetséges, a hazai iparcikkeket terjeszszék. Elnökség előterjeszti, hogy Szegeden f. é. aug.-ban tanonc- és segédmunka kiállítás lesz.

Furcsa multság. *Jacsó* Mihály jankováci legény a napokban, az esti órákban szépen csendesen szürcsölgette Édes Ferencz korcsmájában a jankováci homoki buckák édes nedűjét. Amikor már a kedélyhangulat kissé magasabb fokra emelkedett, zenéért küldött, de a morék nem jelentkeztek. *Jacsó* Mihály e miatt annyira elkéseredett, hogy bujában fokokát *Jubász* József vasuti munkás széles hátán húzta végig néhányszor. A csendőrség a multságának ezt a módszerét kifogásolván, *Jacsó* ellen — mint nekünk írják — az eljárást megindította.

A bicska áldozata. Kovács Antal jankováci földmivest néhány nap előtt mulatozó barátai annyira összeszurkálták, hogy ötödnapra sebeibe behalt. A tetteseket eddig nem lehetett kinyomozni. A gyanu Zsebi János, Zsebi Ferencz, Zámbo Mihály és Balázs Györgyre hárul. A csendőrség ezeket vallatja.

Gyujtogatás bosszúból. Mándity Márton felső-szt.-iváni lakos nagy haragot táplált Páncsics Márk nevű földije ellen, mert ez Mándity egyik barátjának állítása szerint egy korbács ellopásával gyanusította s bosszút forralt Páncsics ellen, s bosszuvágyát ki is elégitette a múlt hó 3-án, amikor kilesve az alkalmat, Páncsicsnak a falu közelében levő tanyáját, midőn abban senki sem tartózkodott, felgyujtotta olyképen, hogy az épület nádfedele alá egy szalmaesomót dugott, azt egy gyufával meggyujtotta, mitől a tető rögtön tüzet fogott és az épület teljesen leégett.

A szabadkai kir. törvényszék mint esküdt-bíróság a napokban itélkezett ez ügyben.

Mivel vádlott a vizsgálóbíró előtt tett vallomása alkalmával, nemkülönben az esküdt-széki tárgyaláson is teljes beismerésben volt, a bizonyító eljárás mellőzhető volt. A vádbeszédben az ügyész utalt a gyujtogatás közveszélyes voltára, a védő pedig az esküdtet a számos enyhítő körülményre tette figyelmessé, mire az esküdték határozathozatalra vonultak vissza, a melyben 7-nél több igen-nel a vádlottat a gyujtogatás büntetében bűnösnek mondták ki és ezért a törvényszék 92. §. alkalmazása mellett öt évi és hat hónapi börtönbüntetésre ítélte, a melyből egy hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttek vett. Az ítéletben úgy az ügyész, mint a vádlott és védője megnyugodtak.

Zongorák és cimbalmok — csak első rangú gyártmányok — kedvező fizetési feltételek mellett tíz évi jótállással kaphatók *Wagner Antal*nál Baján.

Kerékpár végeladás. Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, hogy uri- és női kerékpáraitam — beszerzési áron alul — végkiárusítom Tisztelettel **Berndorfer Ede.**

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbőrt, eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtakát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromság-hoz Baján.

Eskiüdszéki tárgyalás

Ápagyilkosok.

Múlt évi december hó 16-án este a szomszédos Gara községben Müller József mező-ört 18 éves Antal nevű fia agyonütötte. Az

örög ugyanis a nagykorcsmában iddógált, a hová fia elment érte. Utközben civakodni kezdtek és az örög fiát pofonütötte. Reggel 3 órákor az istállóban, a hol az örög Müller az éjszakát töltötte, a gonosz fiu egy nehéz furkós bottal neki esett atyjának és úgy föbe ütötte, hogy az menten összerogyott.

A vizsgálatot időközben kiterjesztették Müller József idősebb fia ellen is, a ki ellen szintén terhelő adatok merültek föl.

Az új esküdtbirósági ciklusnak múlt hó 30-án volt az első tárgyalása.

Az esküdtbiróság elnöke dr. Polgár József, szavazó bírái Marián Miklós és dr. Kovács Gyula, jegyzője Páncél Zoltán voltak. A vádatát dr. Eperjessy Béla kir. ügyész képviselte, vádlottakat dr. Blau Géza és dr. Kertész Ignác védtek.

Az esküdtbiróság tagjaiul id. Frankl István, Milkó Henrik, dr. Vécsey Emil, Csóvics György, dr. Vojnics Hajdu József, Somogyi Gyula, Schwarcz Péter, Fierst István, Guganovics Máté, Mérey Ágoston, Pirnitzer Vilmos, és Horváth Kálmán; pótagokul pedig Bartek Károly és ifj. Birkás József soroltattak ki.

Elsőnek Müller Antal elsőrendű vádlottat hallgatták ki, aki beismerésben van. Müller József azonban a vádat tagadja.

A bizonyító eljárás során beigazoltatik, hogy Müller Antal fiai apjukat, ennek házában az istállóban ütötték agyon. A vád- és védbeszéd meghallgatása után az esküdték Müller Antal és Józsefet felmenő ágbeli rokonon elkövetett szándékos emberölés büntetében mondták ki bűnösnek, mire a törvényszék meghozta az ítéletet, a mely szerint Müller Antal 10 évi, Müller Józsefet pedig 12 évi fegyházra ítélte a 92. §. alkalmazása mellett. A védők a minősítés miatt semmiségi panaszsal éltek, azzal az indokolással, hogy az az esküdtékhez tartozik. A törvényszék a semmiségi panaszt elutasította, a mi ellen a védők felfolyamodással éltek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

H. V. urnak Helyben. Marosi Lipóra vonatkozó b. tudósítása a metőr tévedése folytán maradt ki lapunk múlt heti számából. E számban megjelent Üdv!

Pegazus. Ön a kilencvenhetedik, aki „Tavas” című verset küld be hozzánk. Pardon, de az ön is rossz, mint a többi kilencvenhét. Tavaszhoz irt költeményt különben is csak „Saturnus”-tól, lapunk belső munkatársától fogadjunk el.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség b. tudomására hozni, hogy

cipőáruimat

a tavaszi idényre kizárólag elsőrangú budapesti cipész-*iparosoktól* szereztem be, mert meggyőződést szereztem arról, hogy ezek készítményei nem csakhogy ép oly elegánsak, hanem tartósabbak s a mi fő olcsóbbak, mint a gyárilag tehát csakugyan egy kaptafára készített cipő-árúk, mely által abban a helyzetben vagyok, hogy nemcsak a bajai piaccal ki tudom állani a versenyt, hanem a budapesti, nagy reklammal dolgozó cipőkereskedőkkel is.

Akinek cipőre szüksége van ne resteljen üzletembe fáradni, mert tapasztalni fogja, hogy áruim azok méltányos árai mellett is kiváló minőségűek.

A n. é. közönség b. támogatását kéri

kiváló tisztelettel

Mittler Izidor.

E l a d ó

az Erzsébet királyné utcában 270. szám alatt fekvő

ház kerttel,

valamint a petői dűlőben fekvő 1 hold 1596 □ öl **szőlő** és 1503 □ öl **szántó** föld a rajta levő házzal (Szeremlei vámbház) együtt.

Felvilágosítás **Kollár A.** könyvkereskedésében nyerhető.

Fodrász-üzlet áthelyezés!

Van szerencsém az igen tisztelt közönség szíves tudomására hozni, hogy a városi székházban eddig birt

fodrász-üzletemet

f. év május hó elsején a »Nemzeti Szálló« során lévő *Stern Vilmos*-féle házba helyezem át és azt a mai igényeknek megfelelően rendezem be.

Elvállalok mindenféle diszhajmunkát, hajfonásokat, hajbetétek készítését haj-festészetet stb. Kizárólag csakis nálam kapható az egyedüli méregmentes és általam feltalált hajfesték, mely 30 perc alatt a legfehérebb haját vagy bajuszt teljesen korom-feketére festi és a színt 3 hónapig bogár-feketén és fényesen megtartja.

Borotválkozást, hajnyírást, fejmosást, tyúkszem- és körömvágást a legnagyobb szakértelemmel végzek.

Szakmámat Budapest fő- és székváros valamint Bécs legelőkelőbb üzleteiben sajátítottam el, mely biztosítékot nyújt a n. é. közönségnek aziránt, hogy szíves pártfogásukat megérdemelni tudjam.

Szíves támogatást az új üzletemben is kérve vagyok

Poth Gothard

4-2

úri- és női fodrász.

Szent-Antal-utcai házzal tőszomszédos, 4 utcai szobából s mellékhelyiségekből álló, nagy udvarral bíró

lakó-ház

május hó 1-ére kiadandó. Horváth János.

4906 szám 87.

kig 1903. közgy.

Pályázati hirdetmény.

A katonai alreáliskolák 1-ső évfolyamában az 1903/1904.-ik iskolai év kezdetén egy Baja városi alapítványi hely fog betöltetni, melyre nézve a bemutatás jogát Baja város közönsége gyakorolja.

Felhívtnak ennél fogva mindazok, kik ezen alapítványi helyet elnyerni óhajtják, hogy az általános pályázati feltételek szerint felszerelendő folyamodványukat folyó évi április hó 25-éig bezárólag Baja város tanácsához nyújtsák be.

Az általános pályázati feltételek 4322/kig. 1903. szám alatt előzőleg már közhírré tettettek ezenkívül a városi katonügyi hivatalban is a délelőtti hivatalos órák alatt betekintheők.

Különös feltétel az alapítólevél azon kikötménye, hogy az alapítvány kedvezményében csak bajai fiúk részesíthetők.

Baja város törvényhatósági bizottságának 1903. március hó 28-án tartott közgyűléséből.

Dr. Hegedűs Aladár,
polgármester.

5033 sz.

kig. 1903.

Árlejtési hirdetmény.

A Kaszárnya-, Rökus-, Kórház- és Szarvas-utcák kövezési munkálatai-, valamint a Rökus-utca járdázási munkálatai biztosítása végett f. é. április hó 15-én délután 1/2 5 órakor nyilvános árlejtés fog tartatni a városi gazdasági hivatalban, alulirotnál betekintheő feltételek mellett.

Baja, 1903. április 4.

Weisz Nándor,
tanácsnok

H á z,

esetleg **korcsma-üzlettel** együtt, elköltözés miatt eladó.

Bővebb értesítést:

özv. Szeitz Jánosné

háztulajdonosnál,

Szeremlei utca 139. h. sz.

3-2

URI HINTÓ

kitűnő karban ELADANDÓ.

Cím a kiadóhivatalban. 3-2

Feltűnő újdonság.

DELICE

— Minden hirdetés felesleges.

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat

legjobb valódi francia **szivarkapapír** és **szivarkahüvely** kapható az ország minden különleges-ségi árúdjában.

● — ● Pártoljuk a honi ipart! ● — ●

A legjobb

Író ténták „STELLA“ védjeggyel

Másolható ténták „STELLA“

Színes ténták „STELLA“

Tusoldat „STELLA“ védjeggyel

készülnek a „STELLA“ vegyészeti gyárban

— ● B U D A P E S T E N . ● —

Főraktár:

Ifj. **WAGNER ANTAL** papirkereskedésében

— ● B A J A . ● — 52-1

● — ● Pártoljuk a honi ipart! ● — ●

Egyszerű és diszes

CEMENTLAPOK

legdivatosabb minták konyhák, folyosók, fürdőszobák, clozettek, kapubejáratok stb. berakására;

Viharálló, hornyos

☞ **Cement-cserepek** ☜

háztetők fedésére;

Gipsz-diszitmények

bármely minta szerint

legjobb kivitelben és legjutányosabb áron kaphatók

özv. Spitzer Simonnénál Baján.

Törlesztéses kölcsönök

engedélyeztetnek földbirtokokra a

Bácskában 600 korona. 700 korona, sőt 800 korona is katasztrális holdanként. Megvásárolt földekre a **vételár háromnegyedrész** lesz megszavazva.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

Schäffer Vilmos,

bankigazgató

S Z E G E D E N

10-1

☞ **Megbízható, szolid ügynökök alkalmaztatnak.** ☜

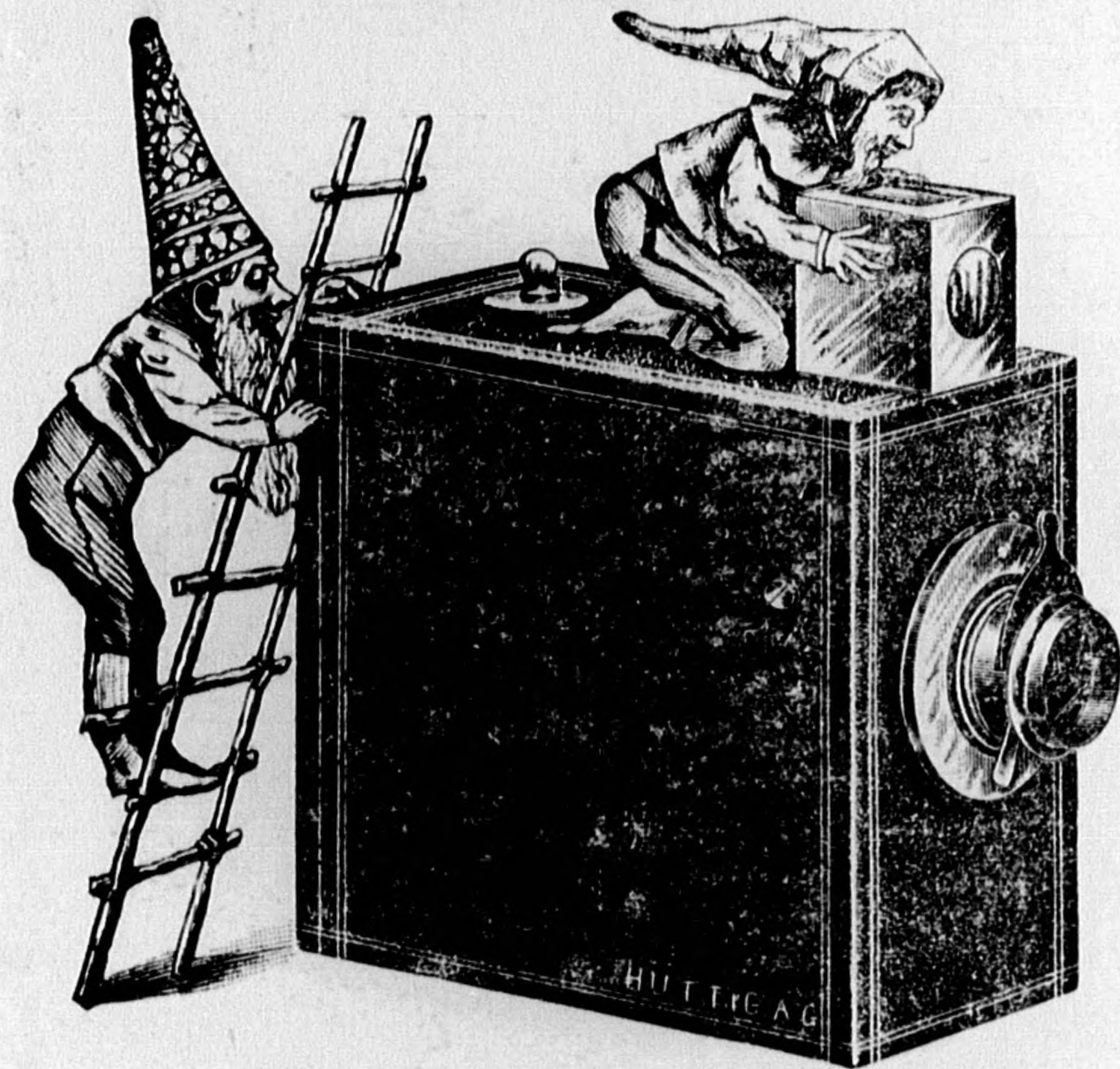
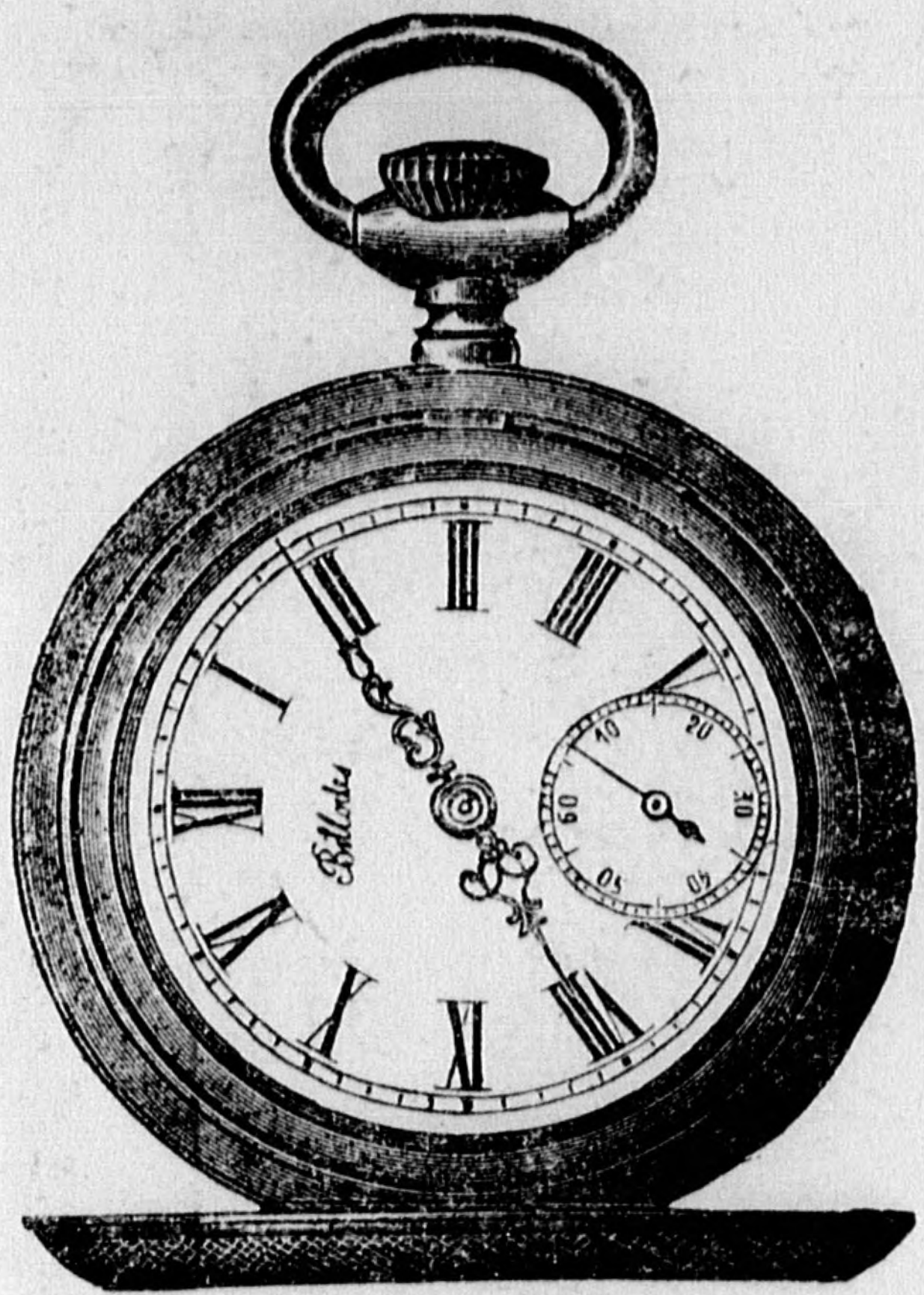
Másodpercnyi pontossággal jár a
világhírű

BILODES-ÓRA,

melyet a párisi világkiállításon legmagasabb éremmel tüntettek ki,
kapható **10 évi írásbeli jótállással**

RUDE IGNÁCZ műórás és ékszerész **BAJÁN,** a „Központi Szálló”
átellenében

hol egyszersmind **husvétii ajándékul** alkalmas mindennemű arany- és
ezüst-ékszerek, evőeszközök stb. nagy választékban, olcsó árak mellett kaphatók.

Itt a tavasz

o o az amatőr fotografálás szezonja! o o

A fényképezés ma a **világ legfelkapottabb sportja**, melyet ma már **milliók és milliók** üznek. Ez a körülmény indított engem arra, hogy

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEKBŐL

és felszerelésekből,

városunk és vidéke közönségének kényelmére, raktárt rendeztek be.

Lemezes fotografáló-gépek jelenleg a következő árakon vannak raktáramon: 12 kor., 19 kor., 26 kor., 50 kor. 50 fill. **KODAK-gépek** pedig 6 kor. 50 fill., 27 kor., 41 kor., és 140 korona; **————** 62 kor., 90 kor. és 150 kor. árban.

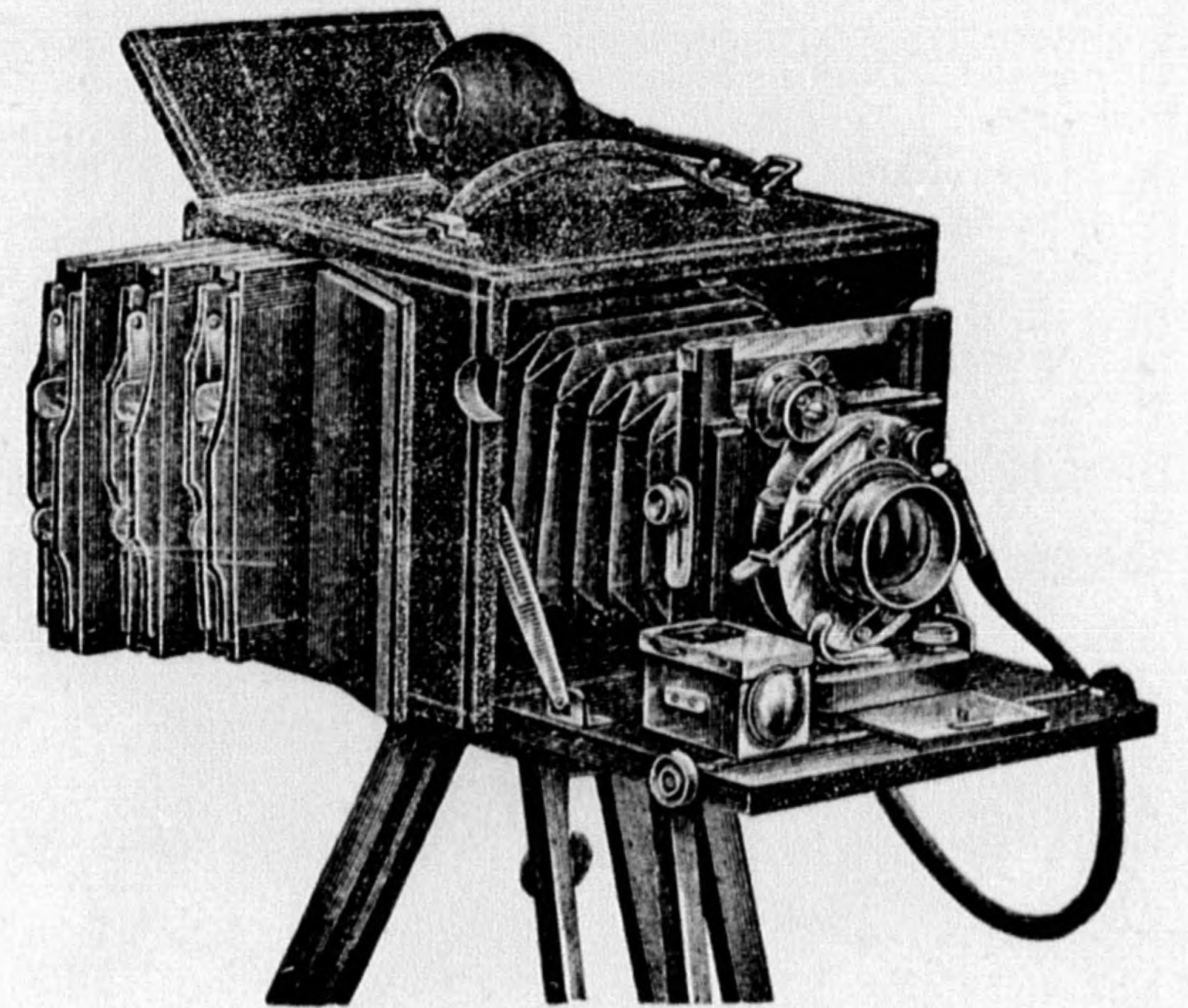
Kapható továbbá kiváló minőségű kész előhívó, állandósító, arany-fürdő, fényérzékeny papiros és levelezőlap; Lumiere és Germania-lemezek, Kodak-filmek, Kodak-cartonok, fűrésztő-tálak, piros-lámpák stb. stb. s mindezeket **gyári árakon** bocsátom árúba.

Kiváló tisztelettel

BAJA, 1903 április hó.

ifj. **Wagner Antal,**

könyv- és papirkereskedő.

☞ SZIVES FIGYELEMBE! ☜

Mivel kereskedelmi utazóknak magánvevőket felkeresni a nemrégiben hozott törvény értelmében tilos, melyen tisztelt vevőközönségünk kényelme szempontjából

☞ Fehérnemű gyártmányaink ☜

egyedüli elárúsításával **FISCHER PÁL** bajai előkelő divatkereskedő céget bízunk meg, a hol női fehérnemű újdonságaink, különösen azonban

Menyasszonyi kelengyék

a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig az általunk előirt szabott árak mellett fognak elárúsítani, illetőleg a megrendelések ilyenekre elfogadtatni.

Hálás köszönetünket fejezzük ki az eddigi szives pártfogásért és esedezünk, hogy azt megbízottunkra átruházni méltóztassék. Ennek reményében maradtunk
hazafias tisztelettel

Stieglitz és Unger
Budapest.

Egyedül valódi angol Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva

—o Az üvegek felszerelése a keresk. törvény m. tv. védelme alatt áll. —o

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apotheke
des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsh-Sauerbrunn.

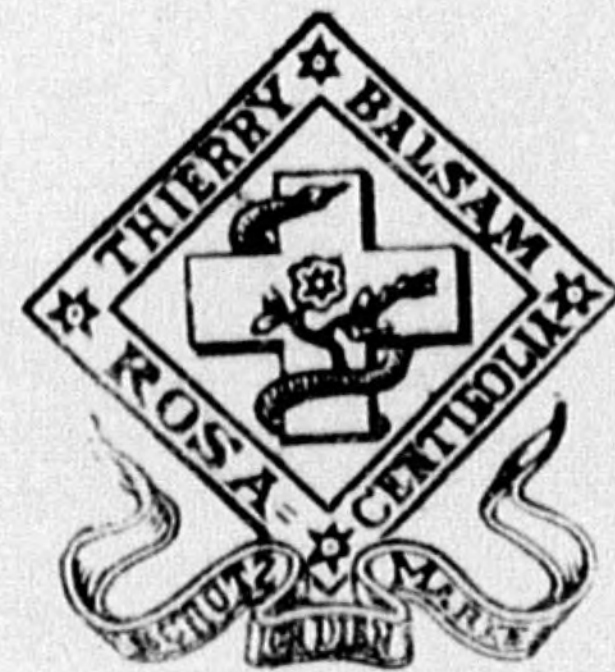
Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyárból rendelnek eredeti szab. cartonokban. Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 duplaüveg 4 korona, Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel. Szétküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

20-3

Miért szenved Ön? holott mindenféle efajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást vagy amputálást.

Thierry A. gyógyszerész Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatása, a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél utólrhetetlen. A valódi centifolium-kenőcs alkalmazható: a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncnak eseteiben továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak, a csontvesedésnél, vágás, szúrás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálla, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és rákúal; végre pokolvar, körömféreg, körömgüles, a lábna járás közben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb. stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt **3 korona 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll.** Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatásméltúli hamisítások bevételétől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe van-e a fenti **védjegyem** és cégem: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Órangyalhoz” Pregradában, égetve. Thierry A. gyógyszerész balzsama és Centifolia-kenőcse.** — Ezen gyógyhatásukban felülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménynyel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért értéktelen és hatás nélküli ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénz használatalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban és eshetőségekre készenlétben kell lenni. Ha olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és címezzük:

(Thierry Adolf) „Órangyal-gyógytár” Pregrada Rohitsh-Sauerbrunn mellett — Központi főraktár Budapest, Török J. gyógytára. Zágrábban Mittelbach S. gyógytára, Bécsben Brady L. gyógytár.

LEGNAGYOBB VÁLASZTÉK

GÁCSI, BRASSÓI, ZSOLNAI

továbbá

a legfinomabb angol és francia divatkelmékben!!!

Legújabb **angol és francia szabású**

férfi öltönyök jutányos áron,

pontos kiszolgálás mellett készülnek

Práger Károly és Pestvére cégnél

BAJÁN,

Takarékpénztári épület.

Minden praktikus háziasszony,

aki a

zománcozott edény

jóságát nem a külsejében, hanem annak tartósságában és olcsóságában keresi, az csupán a szürkén zománcozott **Westen 3-féle „secessió”** védjegygyel ellátott

lemez főző-edényeket

vásárolja, melynek zománca használat közben nem pattan le s a forró tűzhelyen akár üresen is állhat

Főraktár:

DRESCHER GYULA

VASKERESKEDÉSÉBEN

BAJÁN,

12-3

hol az árú leszállított gyári áruk mellett kapható.

EMKE dala!

EMKE-papírt, levélpapírt vegyetek!
Ha rá néztek, feldobog a szívetek.
Magyar fiúk, magyar lányok tudjátok,
Hogy én nektek magyar papírt kínálok.

Magyar földön, magyar kezek csinálják,
Magyar földön, magyar népek kínálják;
Nem hagyhat ez magyar szívet hidegen,
Úgy is nálunk annyi minden idegen.

Külföld helyett a hazában maradjunk,
A magyar pénzét idegennek ne adják!
Hadd tudja meg ebből is a nagyvilág,
Hogy a magyar előre tör s tenni vágy.

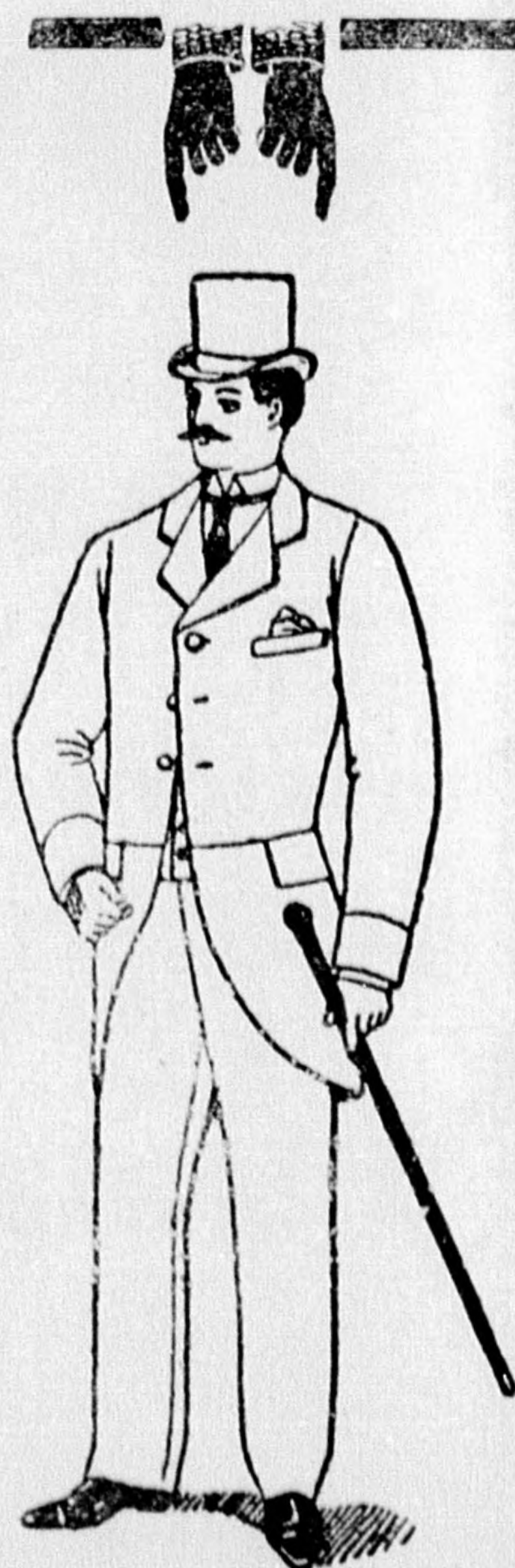
EMKE-papírt adjatok a kezembe:
Édes anyám, neked írok én erre,
Van-e ennél szebb papír a világon?
Boltos uram, csupán **EMKE**-t kínáljon!

A fent megénekelt „**EMKE**” levél-
papiros minden nagyságban kapható

ifj. WAGNER ANTAL

könyv- és papirkereskedésében.

30-15

Kiváló minőségű

hazai és valódi angol kelmekből mérték után, a legújabb francia divat szerint, a legjutányosabb áruk mellett készít: **felöltőket, egész öltönyöket** stb. stb.

az „**Angol szabóhoz**”

cimzett szabászati műterem

BAJÁN,

a Kollár-féle könyvkereskedés mellett.

